

“GEBELİKTE İNTERNET YOLUYLA KARAR ALMA ÖLÇEĞİ”NİN GELİŞTİRİLMESİ¹

DEVELOPMENT OF “DECISION MAKING SCALE VIA INTERNET ON PREGNANCY”

Ayşe KOYUN¹, Gizem ERBEKTAŞ²

¹ Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar / Türkiye

² İstanbul Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İstanbul / Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-5907-1140¹, 0000-0002-8884-8289²

Öz: Amaç: Bu çalışmanın amacı, gebelikte ilgili konularda internetin karar almaya etkisini ölçen bir ölçüm aracı geliştirmektir. **Yöntem:** Metodolojik araştırma Afyon Kocatepe Üniversitesi Hastanesi'nde 276 gebe ile yapılmıştır. Geçerlik için uzman görüşüne dayalı kapsam geçerliği ve yapı geçerliği analizleri yapılmıştır. Güvenirlik için tanımlayıcı istatistikler, iç tutarlılık, alt-üst %27'lik gruplar ve testi yarılama yöntemleri kullanılmıştır. **Bulgular:** “Gebelikte İnternet Yoluyla Karar Alma Ölçeği”nin uzman görüşüne dayalı kapsam geçerlik indeksi 0.99 bulunmuştur. Açıklayıcı faktör analizinde ölçeğin faktör yüklerinin tümünün 0.40'ın üzerinde ve varyans açıklama oranının %51.5 olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin iki faktörden oluştuğu doğrulanmıştır. Ölçeğin madde-toplam korelasyon katsayıları 0.43 ile 0.70 arasındadır. Alt-üst %27'lik grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Ölçeğin Spearman-Brown ve Guttman Split-Half katsayıları 0.77 olarak tespit edilmiştir. Cronbach's Alpha (α) katsayısı 0.85 bulunmuştur. **Sonuç:** Gebelikte ilgili konularda İnternetin karar almaya etkisini ölçmek amacıyla geliştirilen ölçeğin yeterli geçerlik ve güvenilirlik göstergelerine sahip bir ölçme aracı olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gebelik, Geçerlik, Güvenirlik, İnternet, Karar Alma

Abstract: Aim: The purpose of this study is to develop a measurement tool which measures the impact of the Internet on decision making in pregnancy related issues. **Method:** A methodological study was conducted at Afyon Kocatepe University Hospital with 276 pregnant women. For the validity, content validity and structure validity analysis were made based on expert opinion. Descriptive statistics, internal consistency, upper and lower 27% groups, and test split methods were used for the reliability. **Results:** The content validity index based on the expert opinion was found 0.99 for “Decision Making Scale via Internet on Pregnancy”. In explanatory factor analysis, it was determined that the factor loads of the scales were above 0.40 and the variance explanation ratio was 51.5%. It was confirmed that the scale consists of two factors. The item-total correlation coefficients of the scale ranged from 0.43 to 0.70. The difference between the upper and lower 27% group point averages of the scale was found significant. Spearman-Brown and Guttman's Split-Half coefficients of the scale were 0.77; the Cronbach Alpha (α) coefficient was 0.85. **Conclusion:** It was determined that the scale developed to measure the impact of the Internet on decision making in pregnancy is a measurement tool with sufficient validity and reliability indicators.

Key Words: Pregnancy, Validity, Reliability, Internet, Decision Making

Doi: 10.17367/JACSD.2018.1.6

1. Sorumlu Yazar: Ayşe KOYUN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar / Türkiye, ayse.tastekin@hotmail.com, Geliş Tarihi / Received: 12.10.2017 Düzeltme Tarihi / Revised:17.04.2018/ Kabul Tarihi/ Accepted: 20.04.2018 Makalenin Türü: Type of article (Araştırma – Uygulama / Research -Application) Çıkar Çatışması / Conflict of Interest: Yok / None Etik Kurul Raporu/ Ethics Committee:Var /Yes- Kocatepe Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu (26.02.2016 tarih ve 2016/04 sayılı)

JACSD

www.jacsdergisi.com

Uluslararası Hakemli Kadın Hastalıkları ve Anne Çocuk Sağlığı Dergisi

Ocak / Şubat / Mart / Nisan Kış İlkbahar Dönemi Sayı: 12 Yıl: 2018

International Refereed Journal of Gynaecology And Maternal Child Health

January / February / March / April Winter Spring Issue: 12 Year: 2018

ID:208 K:231

ISSN Print: 2148-4775 Online 2149-245X

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/03947-2015-GE-17304)

GİRİŞ

Bir kadın için gebelik, annelik rolüne hazırlandığı dönemdir. Gebeler bu dönemde birçok durumsal kriz yaşarlar ve gebelik ile ilgili bilgi arayışında olurlar (Satyanarayana et al., 2011:351). Sağlık personelinin zamanının yetersizliği nedeniyle bire bir sağlık eğitimine yeterince vakit ayıramaması ve insanların sağlık problemleri ile ilgili daha fazla bilgi edinme gereksinimi internetten sağlık bilgisi arayışını arttırmıştır. İnternetin geniş kitlelere ulaşması, sağlıkla ilgili birçok kaynağın varlığı, hastaların internetten edindiği bilgilerle daha bilinçli olmaları, zaman kısıtlılığı nedeniyle sağlık personeline ulaşamama ve mahremiyet duygusu gibi nedenler sağlıkta bilgi kaynağı olarak internetin kullanımını öne çıkarmıştır (Demir ve Gözüm, 2011:3).

Günümüzde bilim ve teknoloji alanında çok fazla değişiklikler yaşanmaktadır. Bilgisayar ve internet kullanıcılarının sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2016 Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması sonuçlarına göre, Türkiye genelinde hanelerin %76.3'ünde internet olduğu, internet kullanan bireylerin %65.9'unun sağlıkla ilgili bilgi aramak için interneti kullandıkları ve eğitim düzeyi ile birlikte internet kullanım oranının daha da yükseldiği (lise mezunlarında %72.2, üniversite mezunlarında %90.6) belirlenmiştir.

Literatürde internete dayalı kadın sağlığına yönelik yapılmış çalışmalar bulunmaktadır. İnterneti en sık kullanan kadınların yüksek eğitilmiş ve 30-49 yaşlar arası doğurgan yaştaki kadınlar olduğu bildirilmektedir (Dickerson, 2006:151). Lagan ve arkadaşları (2010:106), gebelerin %97'sinin gebelik ile ilgili sağlık bilgi arayışı, sosyal destek ve blog katılımı için interneti kullandıklarını belirlemişlerdir.

Fizyolojik, biyolojik ve sosyal bir olay olarak kabul edilen gebelik; korku, heyecan ve mutluluk verici önemli bir yaşam deneyimidir (Vatansever ve Okumuş, 2013:82). Kadınların %94'ü sağlık profesyonellerinden edindikleri bilgileri desteklemek için interneti kullandıklarını, %83'ü karar verme davranışlarında internetin etkili olduğunu belirtmiştir. Kadınların %48'i sağlık personeline aldığı bilgilerin onları tatmin etmediğini, %46'sı sağlık personeline soru sormak için yeterli vakit bulamadıklarını belirtmiştir. Ayrıca internetin gebelik ile ilgili konularda karar alma etkisi olduğunu ifade etmişlerdir. Gebelikte bilgiye ulaşmak için her geçen gün daha fazla gebenin internet kullandığı bilinmektedir (Lagan et al., 2006:106).

Karar "bir iş veya sorun hakkında düşünülerek verilen kesin yargı", karar vermek "bir sorunu karara bağlamak, kararlaştırmak" anlamındadır (Türk Dil Kurumu, 2017). Karar verme, duruma en uygun olan seçeneği bu-

JACSD

www.jacsdergisi.com

Uluslararası Hakemli Kadın Hastalıkları ve Anne Çocuk Sağlığı Dergisi

Ocak / Şubat / Mart / Nisan Kış İlkbahar Dönemi Sayı: 12 Yıl: 2018

International Refereed Journal of Gynaecology And Maternal Child Health

January / February / March / April Winter Spring Issue: 12 Year: 2018

ID:208 K:231

ISSN Print: 2148-4775 Online 2149-245X

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/03947-2015-GE-17304)

lup, seçme sürecidir (Chatoupiş, 2007:195). Karar verme sürecinde bireyi birçok faktör etkiler. Günümüzde gebelerin bilgiye erişim için internet kullanmaları ve internette edinilen bilgilerin gebelerin karar alma sürecini etkilemesi de kaçınılmaz bir durumdur. Gebelikte ortaya çıkan sorunların çözüm arayışında internetin yerinin belirlenmesi ve buna yönelik uygulanacak hemşirelik bakım süreci, gebelerin bu dönemi daha konforlu ve komplikasyonsuz geçirmesini kolaylaştırabilir, anne ve bebeğin yaşam kalitelerini arttırabilir.

Sağlık ekibinin önemli bir üyesi olan hemşirelerin, teknolojik gelişmelerden etkilenmesi kaçınılmazdır. Bilgi teknolojilerindeki değişim ve gelişmeler hemşirelik mesleğinin en önemli rollerinden olan eğitim ve danışmanlık görevlerine yeni bir boyut kazandırmıştır. Hemşirelerin bu rolleri, bebek bekleyen çiftlerin yeni durumlarına uyum sağlamaları ve yaşadıkları sıkıntılarla uygun şekilde baş etmeleri açısından son derece önemlidir (Adler and Zarchin, 2002:418).

Yapılan literatür taramasında ülkemizde gebelikte internetin karar almaya etkisini ölçen herhangi bir ölçeğe ulaşılamamıştır. Bu çalışmanın amacı, gebelikte internetin karar almaya etkisini ölçen Türk kültürüne uygun geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı geliştirmektir.

YÖNTEM

Araştırma metodolojik tipte bir araştırmadır. Araştırma Afyon Kocatepe Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi'ne tanı, tedavi ve takip amacıyla başvuran ve rastgele seçilen 276 gebeyle yapılmıştır. Çalışma 1 - 30 Mart 2016 tarihleri arasında yürütülmüştür.

Veriler Bilgi Formu ve "Gebelikte İnternet Yoluyla Karar Alma Ölçeği (GİYKAÖ)"nden yararlanılarak toplanmıştır. Veri toplama yöntemi olarak anket tekniği kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcı gebelerin sosyo-demografik ve bireysel özelliklerini belirlemeye yönelik toplam yedi soru bulunmaktadır. İkinci bölümde gebelikte ilgili bilgilerin nereden edinildiği ve internet kullanımına yönelik toplam dokuz maddeye yer verilmiştir. Üçüncü bölümde gebelikte ilgili konularda internetin karar almaya etkisini ölçen GİYKAÖ bulunmaktadır.

Ölçek için ilgili literatür taranarak (Adler and Zarchin, 2002:418; Larsson, 2009:14; Lagan et al., 2010:106) 15 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuştur. Ölçek maddeleri "1= Hiç katılmıyorum, ... 5= Çok katılıyorum" şeklinde beşli likert olarak puanlanmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 15 en yüksek puan 75 puandır.

Ölçeğin geçerlik sınaması için uzman görüşüne dayalı kapsam geçerliği ve yapı geçerliği

JACS D

www.jacsdergisi.com

Uluslararası Hakemli Kadın Hastalıkları ve Anne Çocuk Sağlığı Dergisi
Ocak / Şubat / Mart / Nisan Kış İlkbahar Dönemi Sayı: 12 Yıl: 2018
International Refereed Journal of Gynaecology And Maternal Child Health
January / February / March / April Winter Spring Issue: 12 Year: 2018
ID:208 K:231

ISSN Print: 2148-4775 Online 2149-245X

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/03947-2015-GE-17304)

analizleri yapılmıştır. Kapsam geçerliliği için uzman görüşlerine dayalı içerik geçerlilik indeksi hesaplanmıştır. Davis'e (1992:194) göre uzmanlar, her maddeyi "A. Uygun", "B. Biraz gözden geçirilmeli", "C. Ciddi olarak gözden geçirilmeli" ve "D. Uygun değil" şeklinde derecelendirir. Bu teknikte A ve B seçeneğini işaretleyen uzmanların sayısı toplam uzman sayısına bölünerek maddeye ilişkin Kapsam Geçerliliği İndeksi (KGİ) elde edilmektedir. Davis tekniğine uygun hazırlanan Kapsam Geçerliliği Derecelendirme Formu biyoistatistik anabilim dalından bir, hemşirelik anabilim dalından beş olmak üzere altı öğretim üyesinin görüşlerine sunulmuştur. Uzmanlar ölçek maddelerini gözden geçirecek, hedef kitle tarafından anlaşılıp anlaşılmayacağını değerlendirmiştir. Ölçeklerde C ve D derecesini alan maddeler, uzman görüşleri doğrultusunda en uygun ifadelerle düzeltilmiştir.

Ölçeğin yapı geçerliği için açıklayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. AFA için Kaiser-Meyer-Olkin Sampling Adequacy ve Barlett Sphericity testleri kullanılmıştır. DFA için Ki-Kare uyum testi (χ^2), İyilik Uyum Testi (GFI), Düzeltilmiş GFI (AGFI), Karşılaştırmalı Uyum Testi (CFI), Artışlı Uygunluk İndeksi (IFI), ve Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (RMSEA) değerleri hesaplanmıştır.

Ölçeğin güvenilirliğini saptamaya yönelik tanımlayıcı istatistikleri, iç tutarlılığı, madde güçlük indeksi, alt-üst %27'lik gruplar ve testi yarılama yöntemleri kullanılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılığını belirlemede madde çözümlenmesi yapılmıştır. Değişmezlik analizi için madde-toplam korelasyon katsayısı, iç tutarlılık analizi için Spearman-Brown, Guttman ve Cronbach's Alpha (α) güvenilirlik katsayıları kullanılmıştır.

Verilerin değerlendirilmesi için SPSS 22.0 ve AMOS Versiyon 21 paket programı kullanılmış, istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Araştırma için ilgili kurumdan, Afyon Kocatepe Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan (26.02.2016 tarih ve 2016/04 sayılı) ve çalışmaya katılan bireylerden bilgilendirilmiş olur alınmıştır.

BULGULAR ve TARTIŞMA

Araştırma kapsamına alınan gebelerin çoğunluğu (%73.6) 20-34 yaşlar arasındadır. Gebelerin %53.9'u lise ve üzerinde eğitime sahip, %35.5'i çalışmakta ve %71.7'si kentte yaşamaktadır. Gebelerin %26.4'ü internette, %46.7'si sağlık personelinde gebelikte ilgili bilgi almıştır. Gebelerin %75.7'si internete cep telefonundan erişmekte, %56.9'u her gün interneti kullanmaktadır. Gebelerin en çok internet kullanım nedenleri bilgiye erişimin kolay olması (%30.1) ve istediği her

JACSD

www.jacsdergisi.com

Uluslararası Hakemli Kadın Hastalıkları ve Anne Çocuk Sağlığı Dergisi

Ocak / Şubat / Mart / Nisan Kış İlkbahar Dönemi Sayı: 12 Yıl: 2018

International Refereed Journal of Gynaecology And Maternal Child Health

January / February / March / April Winter Spring Issue: 12 Year: 2018

ID:208 K:231

ISSN Print: 2148-4775 Online 2149-245X

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/03947-2015-GE-17304)

soruya cevap bulmasıdır (%26.8). Gebele-
rin %79.3'ü internetteki bilgiye “*inanırım
ya da inanmasam da dikkate alırım*” cevabı
vermiştir. Gebeler en çok Google arama
motoru kullandıklarını (%43.1) belirtmiştir.
Gebelerin %68.5'inin bebeğe ya da kendine
ait bir şikâyeti yoktur. Gebelerin internette
en çok arama yaptığı konular bebek gelişimi
(%62.8), gebelikte beslenme (%50.1), ge-
belikte ilaç kullanımı (%49.3), gebelikte sık
görülen sorunlar (%47.5) ve doğum şeklidir
(%47.2).

Geçerlik Analizine İlişkin Veriler

Ölçekte bulunan maddelerin ölçülmek iste-
nen alanı temsil edip etmediğini belirlemek
amacıyla kapsam geçerliği ve yapı geçerliliği
değerlendirilmiştir.

GİYKAÖ ölçeğinin uzman görüşüne dayalı
kapsam geçerlilik indeksi 0.99 bulunmuştur.
Davis (1992:194), bu değer en az 0.80 ol-
ması gerektiğini kabul etmektedir. Lawshe'e
(1975:563) göre ise altı uzman için en az
olması gereken Kapsam Geçerlik Ölçütü
(KGÖ) 0.99'dur. Bu araştırmada $KGİ \geq KGÖ$
koşulunu sağladığından dolayı kapsam geçer-
liği istatistiksel olarak yeterli bulunmuştur.

Ölçeğin yapı geçerliğini test etmek için ya-
pılan faktör analizinin iki temel amacı değiş-
ken sayısını azaltmak (boyut indirgemek) ve
değişkenleri sınıflamaktır (Alpar, 2013:245).
Yapılan AFA işleminde, Özdeğer (Eigen va-

lue) serbest bırakıldığında, döndürme işle-
minden sonra ölçeğin iki boyutlu bir yapı
sergilediği ortaya çıkmıştır. Ancak 4. ve 15.
maddenin her iki faktöre de yeterince yüklen-
mediği ve faktör yüklerinin 0.40'ın altında
olduğu görülmüştür. Özgüven (2000:83) tara-
fından faktör analizinde 0.30 – 0.40 arasında
değişen faktör yüklerinin alt kesme noktası
alınabileceği belirtilmektedir. Bu nedenle bu
iki maddenin silinmesine karar verilmiştir.
Tekrar edilen AFA sonucunda, $KMO= 0.80$;
 $\chi^2= 1449.2$; $df= 78$; $p= 0.000$; varyans açık-
layıcılığı %51.5 olarak tespit edilmiştir (Tab-
lo 2). Elde edilen bulgular faktör analizini
gerçekleştirebilmek için üzerinde çalışılan
örneklem büyüklüğünün yeterli ve verilerin
analize uygun olduğunu göstermektedir (Al-
par, 2013:245). İki faktörün varyansı açıklama
yüzdesi 2/3 oranını geçmemekle birlikte
1/2'nin üzerindedir. Bu nedenle faktör yük-
lerinin ve açıklanan varyansın ilgili kavram
ya da yapıyı yeterli düzeyde ölçtüğü söyle-
nebilir.

Çalışmada, ölçeğin yapı geçerliliğini ince-
lemek ve maddelerin belirlenen faktörlerde
yer alıp almadığını kontrol etmek amacıyla
DFA gerçekleştirilmiştir. Sınanan modeller
için standardize edilmiş regresyon katsayıları
ve kovaryans matrisleri kullanılmış, DFA'da
uyum istatistikleri incelenmiştir. DFA'da bü-
tün uyum iyiliği test sonuçlarının kötü çık-
ması nedeniyle, faktör yükü en düşük olan
üç madde (1, 5 ve 6) sırayla silinmiş ve her

JACS D

www.jacsdergisi.com

Uluslararası Hakemli Kadın Hastalıkları ve Anne Çocuk Sağlığı Dergisi

Ocak / Şubat / Mart / Nisan Kış İlkbahar Dönemi Sayı: 12 Yıl: 2018

International Refereed Journal of Gynaecology And Maternal Child Health

January / February / March / April Winter Spring Issue: 12 Year: 2018

ID:208 K:231

ISSN Print: 2148-4775 Online 2149-245X

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/03947-2015-GE-17304)

defasında analiz tekrar edilerek, gerekli modifikasyonlar/düzeltilmeler yapılmıştır. Bu işlem sonucunda elde edilen faktör yükleri Tablo 1’de, DFA uyum iyiliği sonuçları Tablo 2’de verilmiştir. Geçerlik analizleri sonucunda öl-

çeğin iki faktörlü bir yapıdan oluştuğu belirlenmiş; ilk boyut “öz yeterlik algısı” (2., 3., 7., 9., 12. madde), ikinci boyut “öz kontrol algısı” (8., 10., 11., 13., 14. madde) olarak isimlendirilmiştir.

Tablo 1. Ölçeğin Açıklayıcı ve Doğrulamalı Faktör Analizi Sonuçları (N= 276)

Madde	Faktör Yükleri			
	1		2	
	AFA	DFA	AFA	DFA
2. Gelecek ziyaret için hazır olmamı sağlar.	-	-	0.71	0.50
3. Gebelikle ilgili karar alma sürecine dâhil olmamı sağlar.	-	-	0.76	0.48
7. İnternette bilgi edinmek maddi yükümü azaltır.	-	-	0.49	0.61
9. Sağlık profesyonellerinin benim tercihlerimi anlamasına yardımcı olur.	-	-	0.67	0.59
12. Gebelik kontrolü esnasında harcadığım zamanı iyileştirir.	-	-	0.53	0.76
8. Gebeliğimi etkileyen kararlar üzerinde kontrolümü artırır.	0.65	0.65	-	-
10. Daha düzenli gebelik takiplerine gelmemi sağlar.	0.57	0.78	-	-
11. Sağlık profesyonelleri ile ilişkimi olumlu etkiler.	0.54	0.65	-	-
13. Gebelik kontrolümün kalitesini artırır.	0.84	0.65	-	-
14. Yaşadığım sağlık problemlerini anlamamı kolaylaştırır.	0.82	0.59	-	-
Eigenvalue	5.11		1.59	
Varyans %	39.31		12.27	
Kümülatif %	35.43		51.58	

JACSD

www.jacsdergisi.com

Uluslararası Hakemli Kadın Hastalıkları ve Anne Çocuk Sağlığı Dergisi

Ocak / Şubat / Mart / Nisan Kış İlkbahar Dönemi Sayı: 12 Yıl: 2018

International Refereed Journal of Gynaecology And Maternal Child Health

January / February / March / April Winter Spring Issue: 12 Year: 2018

ID:208 K:231

ISSN Print: 2148-4775 Online 2149-245X

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/03947-2015-GE-17304)

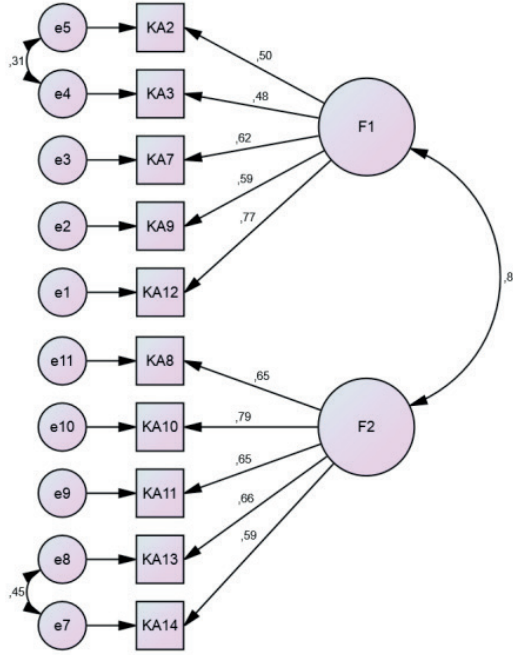
Tablo 2. Doğrulayıcı Faktör Analizi Uyum İyiliği Sonuçları

Uyum Ölçütleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Model	Sonuç
χ^2/df	<3	<5	4.09	Kabul Edilebilir
CFI	$0.91 \leq CFI \leq 1$	$0.80 \leq CFI \leq 0.90$	0.90	Kabul Edilebilir
GFI	$0.95 \leq GFI \leq 1$	$0.90 \leq GFI \leq 0.95$	0.92	Kabul Edilebilir
AGFI	$0.90 \leq AGFI \leq 1$	$0.85 \leq AGFI \leq 0.90$	0.86	Kabul Edilebilir
RMSEA	$0 < RMSEA < 0.05$	$0.05 < RMSEA < 0.08$	0.10	

*Schermelleh-Engel et al., 2003:23; Şimşek, 2007:48; Harrington, 2009:21; Bryne, 2010:97.

Model-veri uyumuna yönelik hesaplanan değerler; $\chi^2/df= 4.09$, AGFI= 0.86, GFI= 0.92, CFI= 0.90, IFI= 0.90 olarak hesaplanmıştır. Literatürle karşılaştırıldığında bu sonuçların kabul edilebilir uyumu yansıttığı görülmektedir. Ancak elde edilen RMSEA değeri 0.08'in altında olma koşulunu sağlayamamaktadır (Harrington, 2009:2; Bryne, 2010:97). Bununla birlikte, RMSEA değerinin örneklem

büyükliğinden etkilenebildikleri belirtilmektedir (Şimşek, 2007:48). Bu yüzden örneklem büyüklüğü etkilerinden arındırılmış uyum iyiliği indekslerinin incelenmesinin daha sağlıklı sonuçlar ortaya koyabileceği düşünülmüş, bu amaçla CFI ve IFI üzerinde durulmuştur. Çalışmada iki indeks de 0.90 olarak tespit edilmiştir. Bu indeksler için 0.90 seviyesi ve üzerindeki değerler modelin kabul edilebilir olduğunu göstermektedirler (Şimşek, 2007:48). DFA sonucunda elde edilen model Şekil 1'de görülmektedir.

Şekil 1. Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonucu Oluşan Model

üvenirlilik Analizleri

Ölçeğin güvenilirliğini saptamaya yönelik tanımlayıcı istatistikleri, iç tutarlılığı, madde güçlük indeksi, alt-üst %27'lik gruplar ve testi yarılama yöntemi kullanılmıştır. Ölçek maddelerinin güvenilirlik katsayıları Tablo 3'te gösterilmiştir.

Ölçeğin tanımlayıcı istatistikleri, pozitif cevaplara doğru eğilim olduğunu göstermektedir. Ölçeğin çarpıklık ve diklik katsayıları ± 1.96 değerleri arasında olduğu için anlamlı kabul edilemez ($p > 0.05$). Bu durum dağılımın normal dağılım olduğunu gösterir. Dolayısıyla-

la, bu sonuçlar ölçeğin güvenilir olduğunun göstergesidir (Çınar ve Demir, 2009:24).

Ölçeğin madde-toplam puan varyansı arasındaki ilişkiyi gösteren madde-toplam puan güvenilirliği katsayıları 0.43 ile 0.70 arasında değişmektedir (Tablo 3). Bu katsayının yüksek olması maddenin ölçeğe katkısının yüksek olduğu anlamına gelir (Özdamar, 2015:209). Gözüm ve Aksayan'a (2003:3) göre, madde-toplam puan korelasyon katsayıları için uygulamada çoğu araştırmacı 0.20 alt seviyesini kullanmaktadır. Bu çalışmada madde toplam puan korelasyonlarının pozitif yönde ve yük-

JACSD

www.jacsdergisi.com

Uluslararası Hakemli Kadın Hastalıkları ve Anne Çocuk Sağlığı Dergisi
Ocak / Şubat / Mart / Nisan Kış İlkbahar Dönemi Sayı: 12 Yıl: 2018
International Refereed Journal of Gynaecology And Maternal Child Health
January / February / March / April Winter Spring Issue: 12 Year: 2018
ID:208 K:231

ISSN Print: 2148-4775 Online 2149-245X

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/03947-2015-GE-17304)

sek değerde olması nedeniyle ölçeklerin iç tutarlılıklarının yüksek olduğu söylenebilir.

Ölçeğin Cronbach's Alpha (α) güvenilirlik katsayısı 0.85 bulunmuştur. Bir ölçeğin α değerinin 0.80'in üzerinde olması, o ölçeğin yüksek

derecede güvenilir olduğunu göstermektedir (Ural ve Kılıç, 2011:280). Özdamar'a göre (2015:209), α değeri 0.70 ile 0.90 arasında ise ölçeğin güvenilirlik düzeyi yüksektir ve güvenle kullanılabilir.

Tablo 3. Ölçeğin Tanımlayıcı İstatistikleri ve Güvenirlik Katsayıları (n= 276)

Faktör	Madde	X±SS	Çarpıklık	Diklik	Madde - Toplam Puan <i>r</i>	Madde Çıkarıldı-ğında Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha
1	2	3.33±1.01	-0.295	-0.882	0.48	0.84	0.74
	3	3.38±1.02	-0.531	-0.457	0.43	0.84	
	7	3.20±0.99	-0.202	-0.519	0.52	0.84	
	9	3.52±1.01	-0.767	-0.020	0.48	0.84	
	12	3.53±0.98	-0.863	0.236	0.65	0.82	
2	8	3.23±1.01	-0.494	-0.106	0.58	0.83	0.82
	10	3.48±1.00	-0.646	-0.321	0.70	0.82	
	11	3.61±0.86	-0.333	-0.532	0.60	0.83	
	13	3.38±1.05	-0.594	-0.305	0.55	0.83	
	14	3.84±0.89	-1.006	1.206	0.52	0.84	
Toplam		3.45±0.64	-0.290	0.408			0.85

Bu çalışmada, alt-üst %27'lik grup ortalamalarının karşılaştırılması için yapılan "bağımsız gruplar için t-testi" analizinde iki grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t= 13.759$, $p= 0.00$) (Tablo 4). Dolayısıyla, ölçeğin toplam puanı yüksek ve düşük grupları ayırt edebildiği görülmektedir. Bu sonuç ölçeğin güvenilirliği için bir kanıt oluşturmaktadır (Erkuş, 2003:1).

Ölçeğin iki eş yarıya bölünmesiyle (2, 3, 7, 8, 9; 10, 11, 12, 13, 14) oluşan Spearman-Brown ve Guttman Split-Half katsayıları 0.77 olarak tespit edilmiştir. Alpar (2006:310), bir ölçek mükemmel derecede güvenilir ise her iki yarıdaki maddelerin toplamından elde edilen iki değişken arasındaki korelasyon katsayısının 1 ya da 1'e çok yakın olacağını belirtmektedir. Çalışmada ölçeğin mükemmel yakın derecede güvenilir olduğu kanıtlanmıştır.

JACSD

www.jacsdergisi.com

Uluslararası Hakemli Kadın Hastalıkları ve Anne Çocuk Sağlığı Dergisi

Ocak / Şubat / Mart / Nisan Kış İlkbahar Dönemi Sayı: 12 Yıl: 2018

International Refereed Journal of Gynaecology And Maternal Child Health

January / February / March / April Winter Spring Issue: 12 Year: 2018

ID:208 K:231

ISSN Print: 2148-4775 Online 2149-245X

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/03947-2015-GE-17304)

Tablo 4. Ölçeğin Alt-Üst %27'lik Gruplar ve Testi Yarılama Yöntemi Güvenirlik Sonuçları

Yöntem	Gruplar	n	X	SS	İstatistik	
Alt-Üst %27'lik Gruplar	Üst %27	74	3.95	0.39	t= 13.759	p= 0.000
	Alt %27	74	2.92	0.51		
Testi Yarılama Yöntemi	Birinci Yarı	276	16.69	3.47	Spearman-Brown= 0.77	Guttman Split-Half= 0.77
	İkinci Yarı	276	17.86	3.69		

SONUÇ

Sonuç olarak; gebelikle ilgili konularda İnternetin karar almaya etkisini ölçmek amacıyla geliştirilen ölçeğin, son haliyle iki faktörden ve 10 maddeden oluşmuş, yeterli geçerlik ve güvenilirlik göstergelerine sahip bir ölçme aracı olduğu saptanmıştır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda; ölçeğin gebelerin İnternet yoluyla karar almasında etkili olabilecek değişkenlerle tekrar sınanması ve ölçeğin yapı geçerliğine ilişkin ek kanıtlar elde edilebilmesi amacıyla, daha büyük ve farklı özelliklere sahip örneklem gruplarına uygulanması önerilebilir.

KAYNAKLAR

ADLER, C.L., ZARCHIN, Y.R., (2002). The “Virtual Focus Group”: Using The Internet to Reach Pregnant Women on Home Bed Rest. J Obstet Gynecol Neonatal Nurs, 31(4):418-27

ALPAR, R., (2006). Spor Bilimlerinde Uygulamalı İstatistik. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. ss.310

ALPAR, R., (2013). Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistiksel Yöntemler. Ankara; Detay Yayıncılık. ss. 245-294

BRYNE, B.M., (2010). Structural Equation Modelling with AMOS: Basic Concepts, Applications, and Programming. New York: Taylor & Francis Group. p.97-127

CHATOUPIS, C., (2007). Decision Making in Physical Education: Theoretical Perspectives, Studies in Physical Culture and Tourism, 14(2):195–204

ÇINAR, Ş., DEMİR, Y., (2009). Toplumdaki Hemşirelik İmajı: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 12(2):24-33

DAVIS, L.L., (1992). Instrument Review: Getting the Most from a Panel of Experts. Applied Nursing Research, 5(4):194-7

JACSD

www.jacsdergisi.com

Uluslararası Hakemli Kadın Hastalıkları ve Anne Çocuk Sağlığı Dergisi

Ocak / Şubat / Mart / Nisan Kış İlkbahar Dönemi Sayı: 12 Yıl: 2018

International Refereed Journal of Gynaecology And Maternal Child Health

January / February / March / April Winter Spring Issue: 12 Year: 2018

ID:208 K:231

ISSN Print: 2148-4775 Online 2149-245X

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/03947-2015-GE-17304)

- DEMİR, Y., GÖZÜM S., (2011).** Sağlık Eğitimiinde Yeni Yönelimler; Web Destekli Sağlık Eğitimi. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi, 4(4):196-203
- DICKERSON, S.S., (2006).** Women's Use of the Internet: What Nurses Need to Know. Journal of Obstetric Gynecologic and Neonatal Nursing, 35(1).151-156
- ERKUŞ, A., (2003).** Psikometri Üzerine Yazılar. Ankara; Türk Psikologlar Derneği Yayınları. s.1-30
- GÖZÜM, S., AKSAYAN, S., (2003).** Kültürlerarası Ölçek Uyarlaması için Rehber II: Psikometrik Özellikler ve Kültürlerarası Karşılaştırma. Hemşirelik Araştırma Dergisi, 5(1):3-14
- HARRINGTON, D., (2009).** Confirmatory Factor Analysis. Oxford University Press, Newyork, USA. p.21-35
- LAGAN, B.M., SINCLAIR, M., KERNOHAN, W.G., (2006).** Pregnant Women's Use of The Internet: A Review of Published and Unpublished Evidence. Evid Based Midwifery, 4(1):17-23
- LAGAN, B.M., SINCLAIR, M., KERNOHAN, W.G., (2010).** Internet Use in Pregnancy Informs Women's Decision Making: A Web-Based Survey. Birth-Issues in Perinatal Care, 37(2):106-115
- LARSSON, M., (2009).** A Descriptive Study of the Use of the Internet by Women Seeking Pregnancy-Related Information. Midwifery, 25(1):14-20
- LAWSHE, C.H., (1975).** A Quantitative Approach to Content Validity. Personnel Psychology, 28:563-575
- ÖZDAMAR, K., (2015).** Paket Programları ile İstatistiksel Veri Analizi. Ankara; Nisan Kitapevi. ss.209-243
- ÖZGÜVEN, İ.E., (2000).** Psikolojik Testler. 4. Baskı. Ankara; PDREM Yayınları. ss.83-119
- SATYANARAYANA, V.A., LUKOSE, A., SRINIVASAN, K., (2011).** Maternal Mental Health in Pregnancy and Child Behavior. Indian J Psychiatry, 53(4):351-361
- SCHERMELLEH-ENGEL, K., MOOSBRUGGER, H., MULLER, H., (2003).** Evaluating the Fit of Structural Equation Models: Tests of Significance and Descriptive Goodness-of-Fit Measures. Methods of Psychological Research Online, 8(2):23-74
- ŞİMŞEK, Ö.F., (2007).** Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş Temel İlkeler ve LISREL Uygulamaları. Ankara: Ekinok. ss.48

JACS D

www.jacsdergisi.com

Uluslararası Hakemli Kadın Hastalıkları ve Anne Çocuk Sağlığı Dergisi

Ocak / Şubat / Mart / Nisan Kış İlkbahar Dönemi Sayı: 12 Yıl: 2018

International Refereed Journal of Gynaecology And Maternal Child Health

January / February / March / April Winter Spring Issue: 12 Year: 2018

ID:208 K:231

ISSN Print: 2148-4775 Online 2149-245X

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/03947-2015-GE-17304)

TÜRK DİL KURUMU., (2017). Karar. www.tdk.gov.tr. Erişim Tarihi: 23.09.2017

TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU BAŞKANLIĞI (TUIK)., (2016). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, 2016. <http://www.tuik.gov.tr/Pre-HaberBultenleri.do?id=21779>. Erişim Tarihi: 17.09.2017

URAL, A., KILIÇ, İ., (2013). Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi. Ankara; Detay Yayıncılık. ss.280-284

VATANSEVER, Z., OKUMUŞ, H., (2013). Gebelerin Doğum Şekline Karar Verme Durumlarının İncelenmesi. Dokuz Eylül

Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi, 6(2):82-87

YANAL, K., (2010). Web Ortamında İnteraktif- Antenatal Danışmanlık İle Gebeliğe İlişkin Bilgi Gereksinimlerinin İncelenmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi, 3(1):9-14

Yazar Notu: Bu çalışma 19-22 Mayıs 2016 tarihlerinde Saray Bosna'da gerçekleştirilen X. European Conference on Social and Behavioral Sciences'te bildiri olarak sunulmuştur.

JACSD

www.jacsdergisi.com

Uluslararası Hakemli Kadın Hastalıkları ve Anne Çocuk Sağlığı Dergisi

Ocak / Şubat / Mart / Nisan Kış İlkbahar Dönemi Sayı: 12 Yıl: 2018

International Refereed Journal of Gynaecology And Maternal Child Health

January / February / March / April Winter Spring Issue: 12 Year: 2018

ID:208 K:231

ISSN Print: 2148-4775 Online 2149-245X

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/03947-2015-GE-17304)

EXTENDED ABSTRACT

Definition and Importance: Nowadays the use of Internet has become an inevitable aspect of our lives, since almost everyone gained access to it. Thus, it's necessary to determine the role of the internet in search of solutions to the pregnancy's problems and other appropriate nursing care process for the purpose of making the pregnancy period more comfortable and uncomplicated. Therefore, the quality of mother and baby's life may increase. **Aim:** The aim of this study is to develop a valid and reliable measurement tool suitable for Turkish culture, which measures the effect of internet on decision making in pregnancy. **Method:** This research is a methodological study. The study was conducted with 276 pregnant women randomly selected at Afyon Kocatepe University Research and Practice Hospital. A 15-element item pool was created by searching the literature for the Decision Making via Internet on Pregnancy (DMIP). For the validity test of the scale, content validity and structure validity analysis were made based on expert opinion. A content validity index based on expert opinions was calculated for the validity of the scope. Six experts assessed whether the scale items can be understood by the target society. Explanatory factor analysis (EFA) and confirmatory factor analysis (CFA) were made for the validity of the scale structure. Kaiser-Meyer-Olkin Sampling Adequacy and Barlett Sphericity tests were used for EFA. The Chi-Square (χ^2), Goodness of Fit Index (GFI), Adjusted GFI (AGFI), Comparative Fit Index (CFI), Incremental Fit Index (IFI), and Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) values for CFA were calculated. Descriptive statistics, internal consistency, substance difficulty index, upper-lower 27% groups, and test splitting methods were used in order to determine the reliability of the scale. Item analysis was done to determine internal consistency of the scale. The item-total correlation coefficient was used for the invariant analysis. Spearman-Brown, Guttman, and Cronbach's Alpha (α) reliability coefficients were used for internal consistency analysis. **Results:** The scale validity and reliability test results are as follows: The scope validity index (SVI) based on the expert opinion of the DMIP scale was 0.99. As the $SVI \geq SVC$ (Scope Validity Criterion according to Lawshe) condition provided, our result was found to be statistically significant. In explanatory factor analysis conducted to test the validity of the structure of the scale, when we release the Eigenvalue, the scale exhibits a two-dimensional structure after rotation. But the 4th and 15th items were not sufficiently loaded on both factors and the factor loads were below 0.40. For this reason, it was decided to delete these two items. As a result of a repeated EFA; $KMO = 0.80$, $\chi^2 = 1449.2$, $df = 78$, $p = 0.000$, and variance explanatory was determined as 51.5%. Sample size was sufficient to be able to perform factor analysis and the data were also suitable for analysis. In the study, CFA was

JACS D

www.jacsdergisi.com

Uluslararası Hakemli Kadın Hastalıkları ve Anne Çocuk Sağlığı Dergisi

Ocak / Şubat / Mart / Nisan Kış İlkbahar Dönemi Sayı: 12 Yıl: 2018

International Refereed Journal of Gynaecology And Maternal Child Health

January / February / March / April Winter Spring Issue: 12 Year: 2018

ID:208 K:231

ISSN Print: 2148-4775 Online 2149-245X

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/03947-2015-GE-17304)

performed to examine the validity of the scale structure. Standardized regression coefficients, covariance matrices, and compliance statistics for the tested models were examined. Because of all the goodness of fit test results were bad in CFA; three items (1, 5, and 6) with the lowest factor load were deleted. Each time the analysis was repeated, necessary modifications / corrections were also made. In the CFA result, the scale was verified to be a two-factor scale structure. The first factor was named as self-efficacy perception (items 2, 3, 7, 9, 12) and the second factor was named as self-control perception (items 8, 10, 11, 13, 14). For the model-data fit, $\chi^2 / df = 4.09$, AGFI = 0.86, GFI = 0.92, CFI = 0.90, and IFI = 0.90 were calculated. When compared with the literature, these results seem to reflect acceptable compliance. But, the RMSEA value was not under 0.08. However, the sample size of the RMSEA value can be influenced. So, the CFI and IFI, which are the sample size effect-free adjustment goodness indices, were examined. These two indices are 0.90 and above values show that the model is acceptable. The descriptive statistics of the scale show that there is a tendency towards positive answers. The Skewness and Kurtosis coefficients of the scale were between ± 1.96 . This indicates that the distribution is normal. Therefore, these results are indicative of the reliability of the scale. The item-total score reliability coefficients of the scale ranged from 0.43 to 0.70. The Cronbach's Alpha (α) reliability coefficient of the scale was 0.85. The difference between the mean of upper-lower groups 27% was statistically significant ($t = 13.759$, $p = 0.00$). The Spearman-Brown and Guttman Split-Half coefficients of the scale divided by two equal halves (2, 3, 7, 8, 9; 10, 11, 12, 13, 14) were found to be 0.77. These results show that the level of reliability of the scale is high and can be used with assurance. **Conclusion:** As a result, the measurement tool used to measure the effect of the Internet on decision making in pregnancy is composed of two factors and 10 items. It was determined that the scale has enough validity and reliability indicators. In the direction of the findings obtained; it is recommended to use the scale again in other studies with other variables related to the effects of the Internet on decision-making in pregnancy.